

A felsőoktatási innovációk fenntarthatóságának támogatása a szervezeti tanulási kapacitás segítségével

Horváth László – horvath.laszlo@ppk.elte.hu

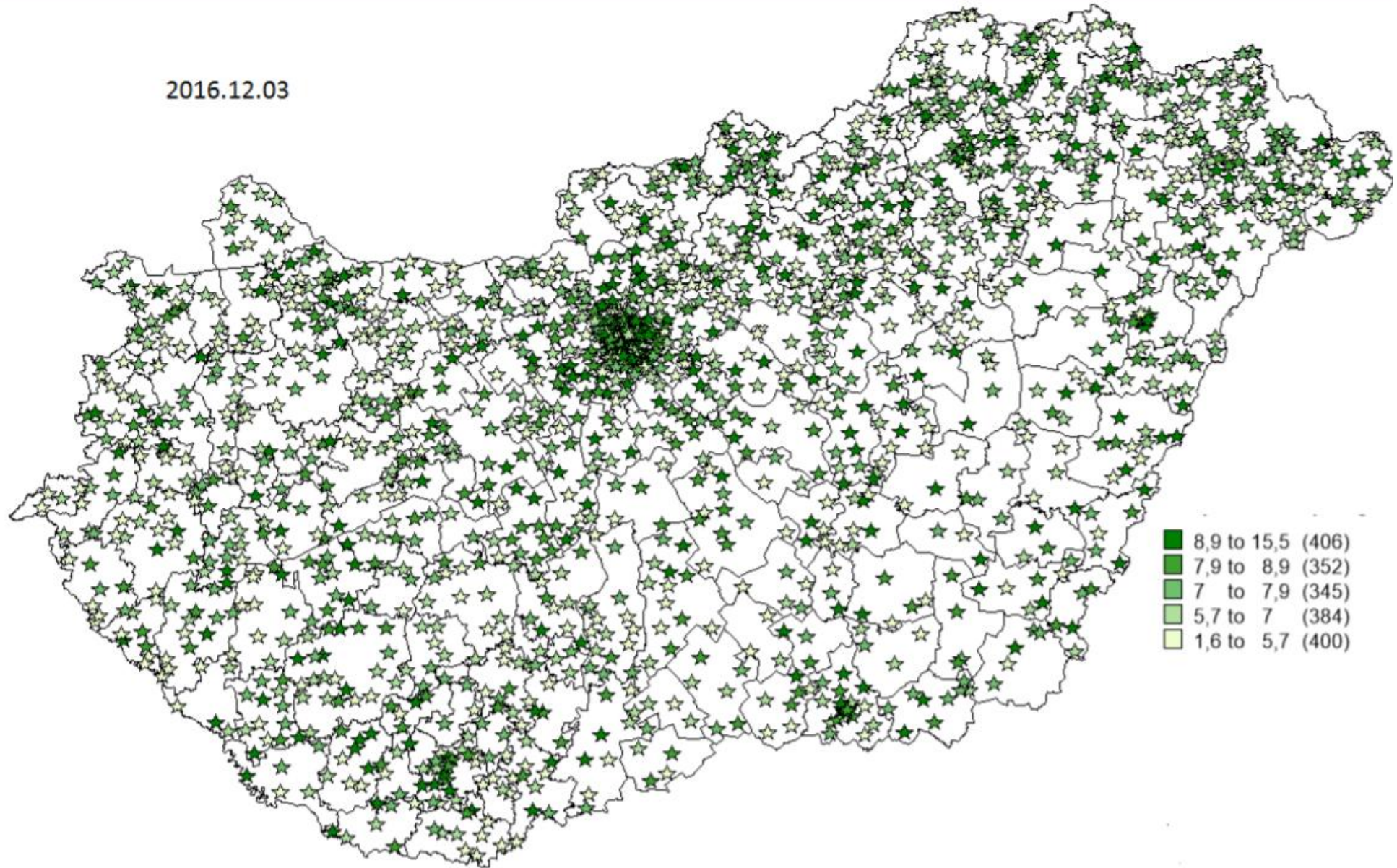
ELTE Neveléstudományi Intézet, Felsőoktatás- és Innovációkutató Csoport

Bevezetés

- A kutatás a 2016 februárban indult „A helyi innovációk keletkezése, terjedése és rendszerformáló hatása az oktatási ágazatban” c. OTKA által finanszírozott projekt része (Innova)
- Elméleti feltárás, nemzetközi esettanulmányok gyűjtése, **előzetes kérdőíves kutatás**
  - Óvodától felsőoktatási intézményeken át a piacon működő szervezetekig
  - Szervezeti jellemzők, innovációs tevékenység, konkrét innováció
  - N=5077 (köznevelés: 4443, felsőoktatás: 513, piaci: 99)
- <http://www.ppk.elte.hu/nevtud/fi/innova>

2016.12.03

Innováció-kutatás

- Innováció, mint kifejezés első megjelenése (i.e. 5. sz.) – *kainotomia* (görög kainos – új)
  - Xenophon (új bányák nyitása kapcsán) → pozitív konnotáció
  - Történelem során inkább negatív konnotáció (meglévő rend felborítása)
- Utánzás (imitation), feltalálás és felfedezés (invention / discovery)
- **Antropológiai értelmezés:** kulturális változás
  - „minden olyan gondolat, viselkedés vagy dolog, ami új, mert minőségileg különbözik a már meglévő dolgoktól”
- **Szociológiai értelmezés:** társadalmi változás
  - „ötlet, folyamat vagy tárgy, melyet az adaptálója újként értelmez”
- **Közgazdaságtani értelmezés:** technológiai változás
  - „tudatos közgazdaságtani értelemben vett döntés, mely értelmében egy vállalat alkalmaz vagy adoptál egy találmányt”
  - Üzletiesülés kritériuma
  - + politikai innováció, szervezeti innováció

Ipari paradigma dominanciája

- Technológia és termelés dominanciája, eredményesség és üzletiesülés kritériuma
- Termék vs. szolgáltatás alapú megközelítés
  - Szolgáltatás-alapú innovációk előtérbe kerülése, mint paradigmaváltás az innovációkutatás világában
  - Szolgáltatások sajátos megkülönböztető jegyei a termékekhez képest → egyre inkább elmosódik a határ
- Szolgáltatás-alapú innovációk → közsférára jellemző innovációk → oktatási ágazatra jellemző innovációk
- Oslo Kézikönyv (termék, folyamat, marketing és szervezeti innováció)

A felsőoktatási intézmények sajátosságai

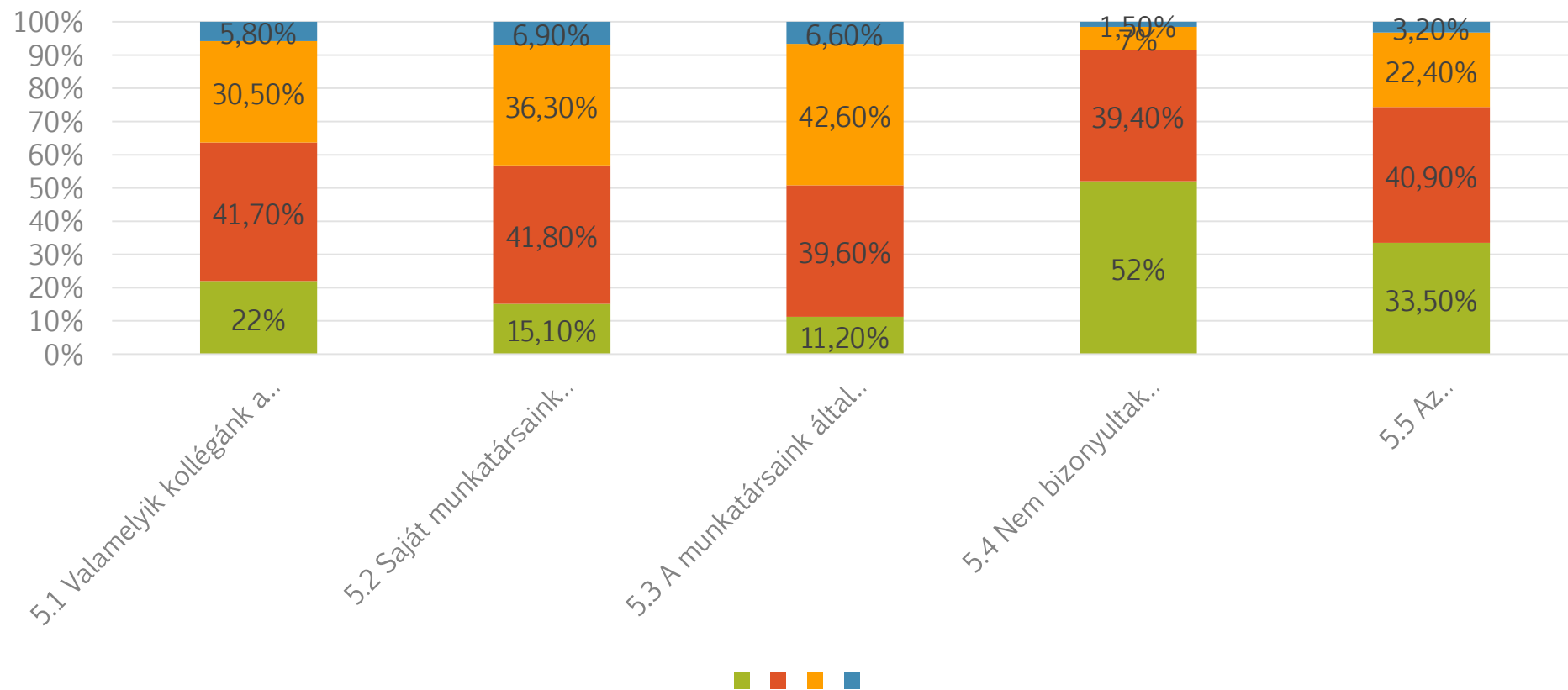
- A XVI. század előtt létrehozott intézmények közül körülbelül 85 intézmény létezik ma is **felismerhető struktúrában, azonos funkciókkal és folyamatos történelemmel**: a Katolikus Egyház, az angol parlament és körülbelül **70 egyetem** (*Kerr, 2001*)
  - időtállóak, lassan változnak (*Evans és Henrichsen, 2008*) és ellenállóak a változásokkal szemben (*Halász, 2010*) VAGY
  - adaptív/innovatív, szervezeti tanulásra képes szervezetek? (*Ponnuswamy és Manohar, 2016*)

Hány százalékban valósul meg sikeresen a felsőoktatási képzési programok innovációja?

0% 20% 40% 60% 80% 100%

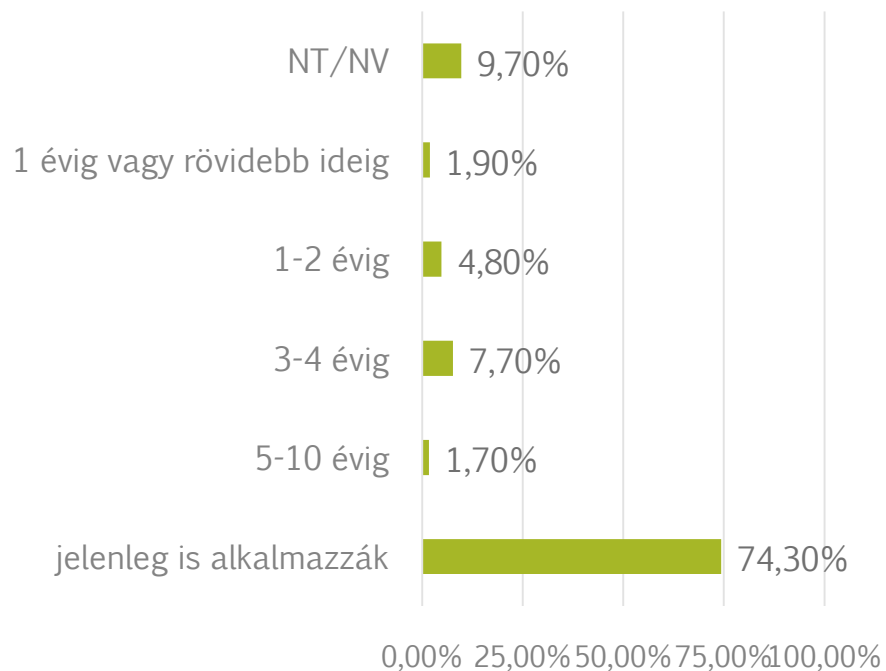
(*Mann, 1978*)

Innováció a felsőoktatásban – általános jellemzők (N=513)

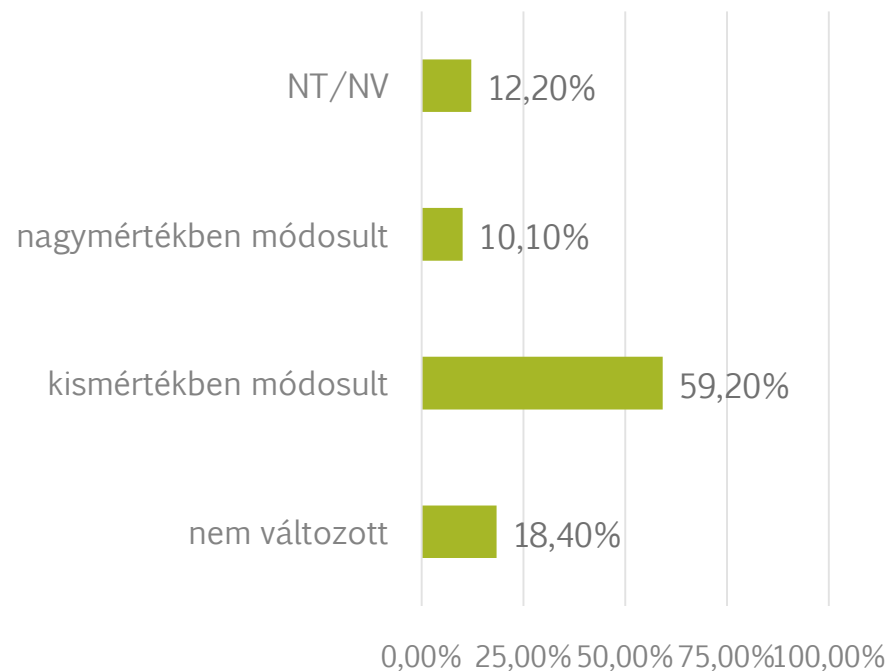

A felsőoktatási innovációk fennmaradása, változása

Mennyi ideig alkalmazták a kiválasztott újítást? (N=483)

A keletkezést követően változott-e a kiválasztott újítás? (N=483)

A kutatásban képzett fő változók

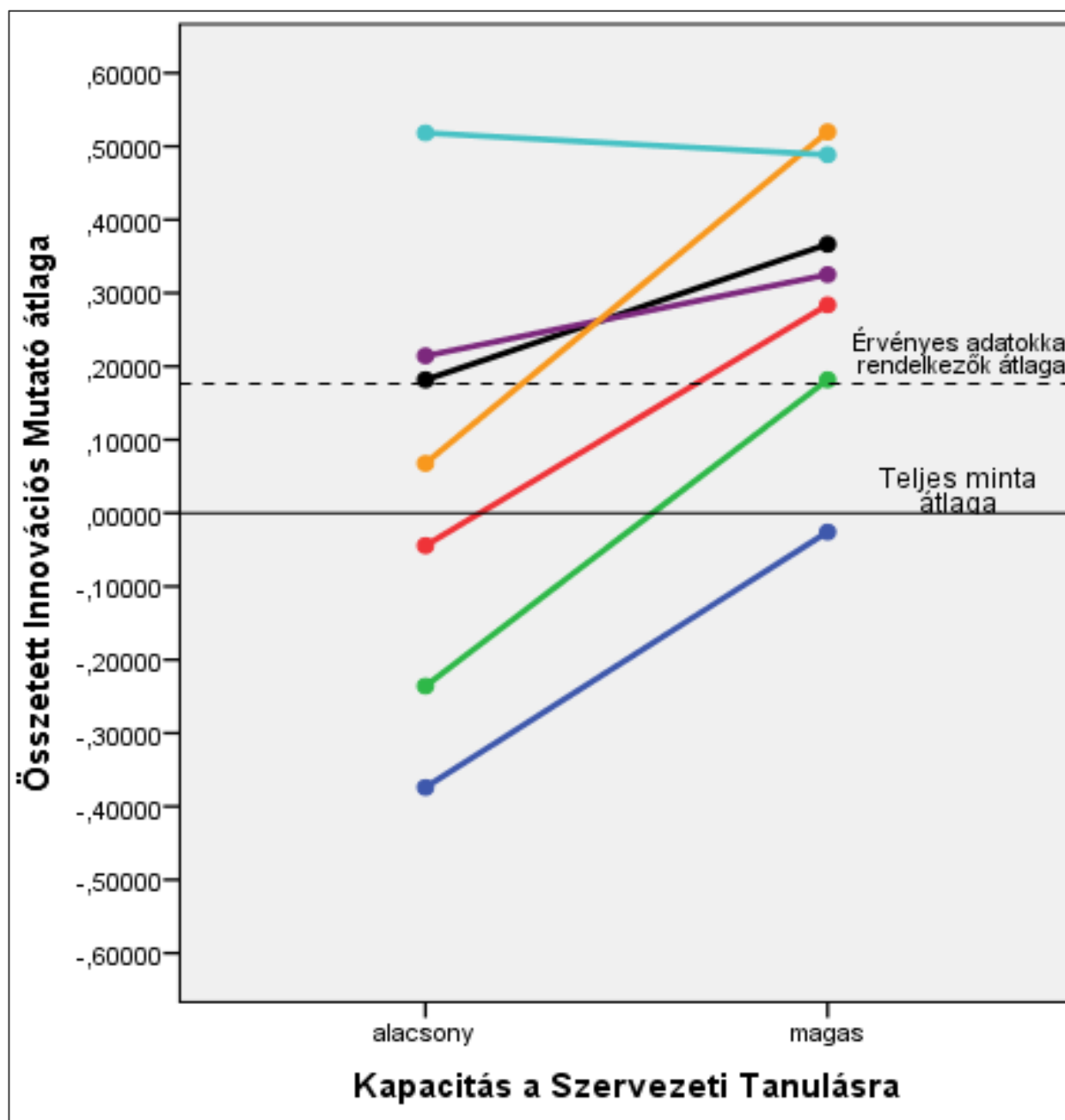
Összetett Innovációs Mutató

- InnoVa kutatás keretében fejlesztett mutató
- Főkomponens-elemzés
- 3 komponenses megoldás + varimax forgatás (KMO=0,88; $p < 0,001$; TVE: 58,9%)
  - Innovációs aktivitás
  - Innovációs tudatosság
  - Innovációs dinamizmus
- 1 komponenses megoldás (KMO=0,88; $p < 0,001$; TVE: 38,6%)

Szervezeti Tanulási Kapacitás

- Bess, Perkins és McCown (2010) által létrehozott skála
- Faktor-analízis (alpha-factoring)
- 3 faktoros megoldás + promax forgatás (KMO=0,9; $p < 0,001$; TVE: 66%)
  - Külső és belső szervezeti összehangolás
  - Szervezeti tanulás támogatása
  - Szervezeti reflexivitás
- 1 faktoros megoldás (KMO=0,9; $p < 0,001$; TVE: 55,6%)

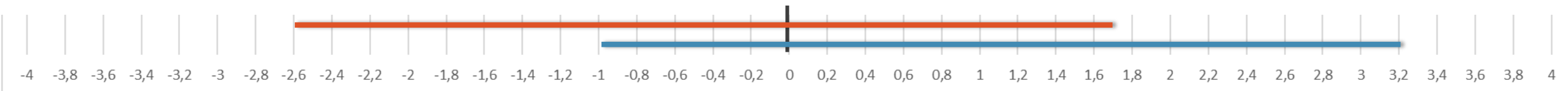
A felsőoktatás innovativitásának összehasonlítása más alrendszerekkel

Intézményi profilok

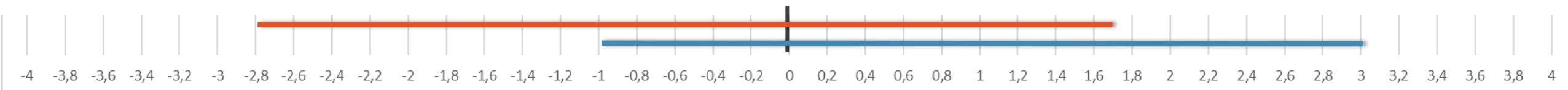
- iskola előtti nevelés (N=1364)
- alapfokú oktatás (N=1121)
- középfokú szakképzés (N=130)
- középfokú általános képzés (N=95)
- felsőoktatás (intézet, tanszék) (N=295)
- felsőoktatás (doktori) (N=28)
- piaci (N=49)

A fennmaradó és elhaló innovációk jellemzői

Elhalt innovációval rendelkező felsőoktatási intézmények **szervezeti tanulási kapacitása** és **összetett innovációs mutatója**

$$M_{SZTK} = -0,149$$
$$M_{ÖIM} = -0,002$$

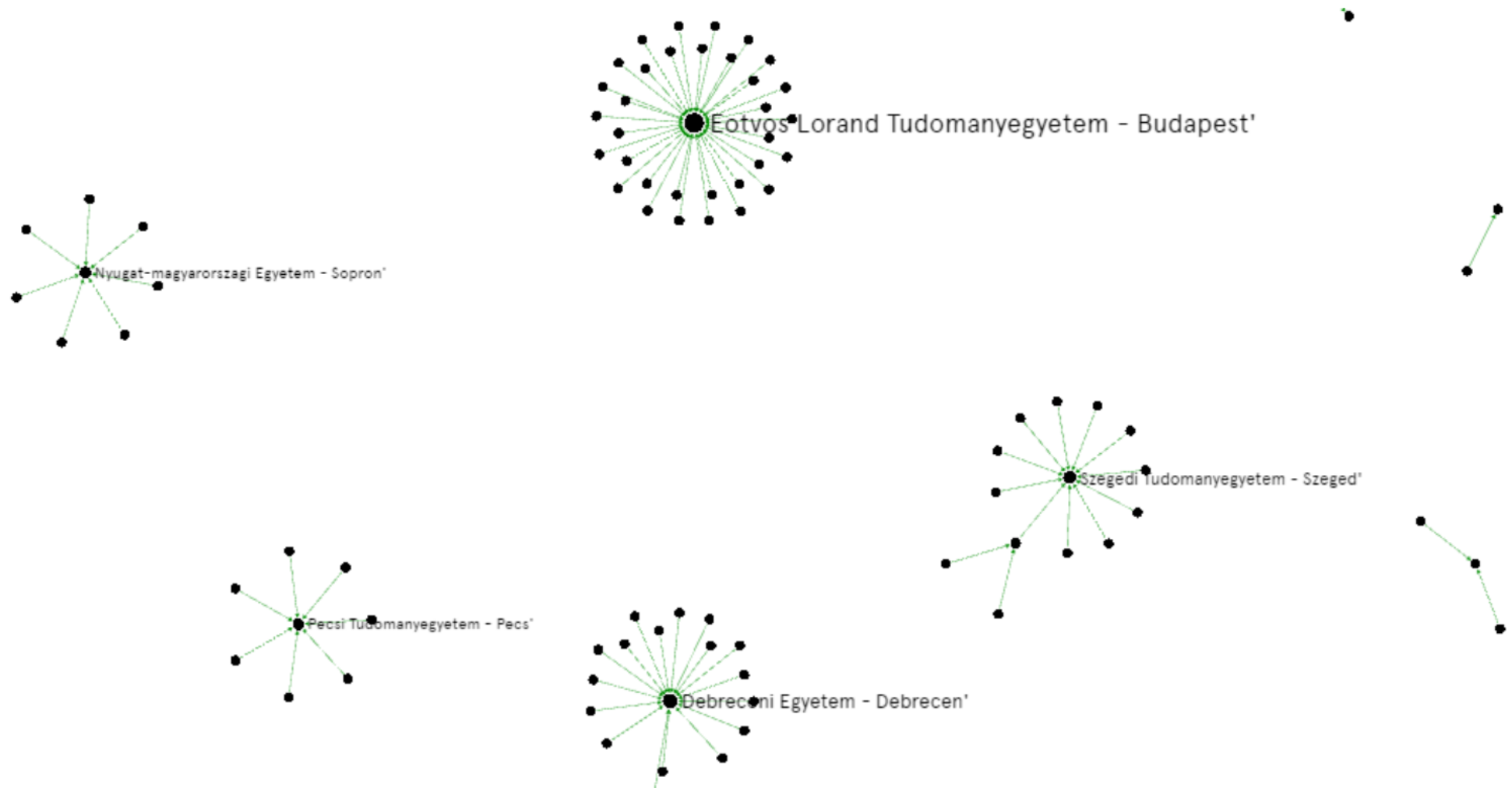

Fennmaradó innovációval rendelkező felsőoktatási intézmények **szervezeti tanulási kapacitása** és **összetett innovációs mutatója**

$$M_{SZTK} = 0,105$$
$$M_{ÖIM} = 0,069$$

Szignifikáns különbség a szervezeti tanulási kapacitás mentén a két csoportban → Mann-Whitney próba $p=0,004$

A felsőoktatási intézmények szerepe az innovációs ökoszisztémában

Köszönöm a figyelmet!

Horváth László – horvath.laszlo@ppk.elte.hu

ELTE Neveléstudományi Intézet, Felsőoktatás- és Innovációkutató Csoport

Felhasznált irodalom

- Bess, K. D., Perkins, D. D. és McCown, D. L. (2010): Testing a Measure of Organizational Learning Capacity and Readiness for Transformational Change in Human Services. *Journal of Prevention & Intervention*, 39. 1. 35-49.
- Evans, N. és Henrichsen, L. (2008): Long-term strategic incrementalism. An Approach and a Model for Bringing about Change in Higher Education. *Innovative Higher Education*, 33. sz. 111-124. o.
- Gallouj, F. és Savona, M. (2009): Innovation in services: A review of the debate and a research agenda. *Journal of Evolutionary Economics*, 19. 2. 149-172.
- Godin, B. (2015): *Innovation Contested: The Idea of Innovation Over the Centuries*. New York, Routledge.
- Halász Gábor (2010): Organizational Change and Development in Higher Education. In: Huisman, J. és Pausits, A. (2010, szerk.): *Higher Education Management and Development*. Waxmann, Münster. 51-65. o. URL: <http://halaszg.ofi.hu/download/EHEMD.pdf>
- Horváth László (2016): Az innováció-kutatás általános tudásháttérének áttekintése. Kézirat. URL: https://ppk.elte.hu/file/1_1_TAN.pdf
- Kerr, C. (2001): *The uses of the university*. Harvard University Press, Cambridge-London.
- Mann, D. (1978): *Making change happen?* Teachers College Press, New York.
- OECD (2005): *Oslo Manual: Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data*. 3. kiadás, OECD, Paris.
- Ponnuswamy, I. és Manohar, H. L. (2016): Impact of learning organization culture on performance in higher education institutions. *Studies in Higher Education*, 41. 1. 21-36.
- Rogers, E. M. (1962): *Diffusion of Innovations*. The Free Press, New York.